Nayak's Tutorials

Way to Excellence

Set Code: 52/1/2 | **Practice Paper - 1** | पूर्णाङ्का : ८०

Year: 2024-2025 | संस्कृत (शेमुषी) | समय : ३ होराः

वर्ग : १० वी (C.B.S.E) | **(Subject Code - 122)**

सामान्यनिर्देशा :-

1. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे **8** पृष्ठानि मुद्रितानि सन्ति ।
2. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे **18** प्रश्नाः सन्ति ।
3. अस्मिन् प्रश्नपत्रे चत्वारः खङ्डाः सन्ति ।

'क'	**खण्डः**	**:**	**अपठितावबोधनम्**	**10 अङ्काः**
'ख'	**खण्डः**	**:**	**रचनात्मककार्यम्**	**15 अङ्काः**
'ग'	**खण्डः**	**:**	**अनुप्रयुक्तव्याकरणम्**	**25 अङ्काः**
'घ'	**खण्डः**	**:**	**पठितावबोधनम्**	**30 अङ्काः**

4. प्रत्येकं खण्डम् अधिकृत्य उत्तराणि एकस्मिन् स्थाने क्रमेण लेखनीयानि ।
5. उत्तरलेखनात् पूर्वं प्रश्नस्य क्रमाङ्कः अवश्यं लेखनीयः ।
6. प्रश्नस्य क्रमाङ्कः प्रश्नपत्रानुसारम् एव लेखनीयः ।
7. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि ।
8. प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन अवश्यं पठनीयाः ।

Nayak's Tutorials Way to Excellence ISO 9001:2015 Certified Institution

'क' खण्डः
अपठितावबोधनम् (10 अङ्काः)

1. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत -

ग्रीष्मकालानन्तरं वर्षाकालः आगच्छति। आकाशे सूर्यमाच्छाद्य मेघाः इतस्ततः विहरन्ति। तदा कृषकाः मुदिताः भवन्ति । यदा वृष्टिः भवति तदा भगवतः आशीर्वादा इव जलबिन्दवः भुवि निपतन्ति । आकाशे मेघाः नितरां गर्जन्ति । सर्वत्र उत्पन्नप्रकम्पनं भयङ्करं भवति। तदा मयूराः केकारवं कुर्वन्तः मुदिताः भूत्वा नृत्यन्ति। नद्यः तडागाः च जलपूर्णाः भवन्ति । कृषकाः क्षेत्राणि कृष्ट्वा बीजानि वपन्ति । क्रमेण सस्यसम्पद् वर्धते। परं यदा अतिवृष्टिः भवति तदा महती विपद् सञ्जायते । नदीनां तीरेषु विद्यमानानि लघूनि गृहाणि जले निमज्जितानि भवन्ति । पशुपक्षिणः, लघवः प्राणिनः च म्रियन्ते । एवमेव अनावृष्ट्या अपि आपदः सम्भवन्ति । तदा जलस्य अभावेन तडागाः शुष्यन्ति । वृक्षाः विनश्यन्ति। कृषिकर्म असाध्यं भवति । कृषि विना धान्योत्पत्तिः एव न भवति । प्राणधारणवस्तूनाम् अभावेन जनाः क्लेशम् अनुभवन्ति । क्रमशः जीवनम् एव दुर्वहं भवति । अतिवृष्टेरनावृष्टेः च मूल मानवः एव। सघनविपिनानाम् अनियन्त्रितनाशनेन पर्यावरणम् असन्तुलितं भवति। पर्यावरणप्रदूषणेन ऋतूनां गतयः परिवर्तिताः भवन्ति । अतः पर्यावरणस्य संरक्षणाय वयं जागरुकाः भवेम।

अ. एकपदेन उत्तरत- (केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(i) कुत्र मेघाः इतस्ततः विहरन्ति ?
(ii) सर्वत्र उत्पन्नप्रकम्पनं कीदृशं भवति ?
(iii) जलस्य अभावेन के शुष्यन्ति ?

आ. पूर्णवाक्येन उत्तरत- (केवलं प्रश्नद्वयम्) **2×2=4**

(i) पर्यावरणं कथम् असन्तुलितं भवति ?
(ii) कदा भगवतः आशीर्वादा इव जलबिन्दवः निपतन्ति ?
(iii) प्राणिनः कदा म्रियन्ते ?

इ. अस्य अनुच्छेदस्य कृते उपयुक्तं शीर्षकं संस्कृतेन लिखित । 1

ई. यथानिर्देशम् उत्तरत- (केवलं प्रश्नत्रयम्) 1×3=3

(i) 'कृषकाः क्षेत्राणि कृष्टा बीजानि वपन्ति ।' अत्र किं क्रियापदम् ?

(क) कृष्ट्वा (ख) बीजानि

(ग) वपन्ति (ड उपरोक्तसर्वम्

(ii) 'असन्तुलितम्' इति विशेषणपदस्य विशेष्यपदं किम् ?

(क) पर्यावरणम् (ख) विपिनम्

(ग) ऋतु (घ) मानवः

(iii) 'अरण्यानाम्' इति पदस्य किं पर्यायपदं गद्यांशे प्रयुक्तम् ?

(क) मेघानाम (ख) विपिनानाम्

(ग) निमज्जितानाम् (ड) पर्यावरणम्

(iv) 'दुःखिताः' इति पदस्य विपर्ययपदं किं प्रयुक्तम् ?

(क) भ्रमिताः (ख) जनाः

(ग) आशिर्वादाः (ड) मुदिता

'ख' खण्ड

रचनात्मक कार्यम् (15 अङ्काः)

2. भवान् दिवाकरः। स्वमातुलं निमन्त्रयितुं लिखितं पत्रं मञ्जूषायाः पदैः पूरयित्वा पुनः लिखतः – ½×10=5

परीक्षाभवनात्

दिनाङ्क .....

आदरणीय (i) .....

सस्नेहं नमः ।

अत्र कुशलं (ii) .....।भवान् इदं ज्ञात्वा अत्यधिकः प्रसन्न (iii) ..... यत् मम वार्षिकपरीक्षायाः परिणामः आगत । अहं (iv) .....सर्वाधिकाङ्कान् प्राप्तवान अस्मि। सर्वाधिकानम अङ्कान (v) ..... सर्वोत्कृष्ट-छात्र-सम्माननाय राज्यसर्वकारेण(vi).....चितः अस्मि।तत्र सम्मानस्थलै (vii)..... अभिभावकाः सन्ति। मम सम्मान-कार्यक्रमे भवान् अपि viii).....भवतु इति मम महती इच्छा वर्तते। मातामहयोः चरणयोः मम (ix) .. ..प्रणामांजलिः।

भवदीयः भगीनेयः

(x) .....

मञ्जूषा दिवाकरः, अहम्, परीक्षायाम्,तत्रास्तु,मातुल! भविष्यति, कारणात्, सर्वेऽपि, उपस्थितः, साष्टाङ्ग।

3. प्रदत्तं चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दानां सहायतया पञ्च वाक्यानि संस्कृतेन लिखत – **1×5=5**

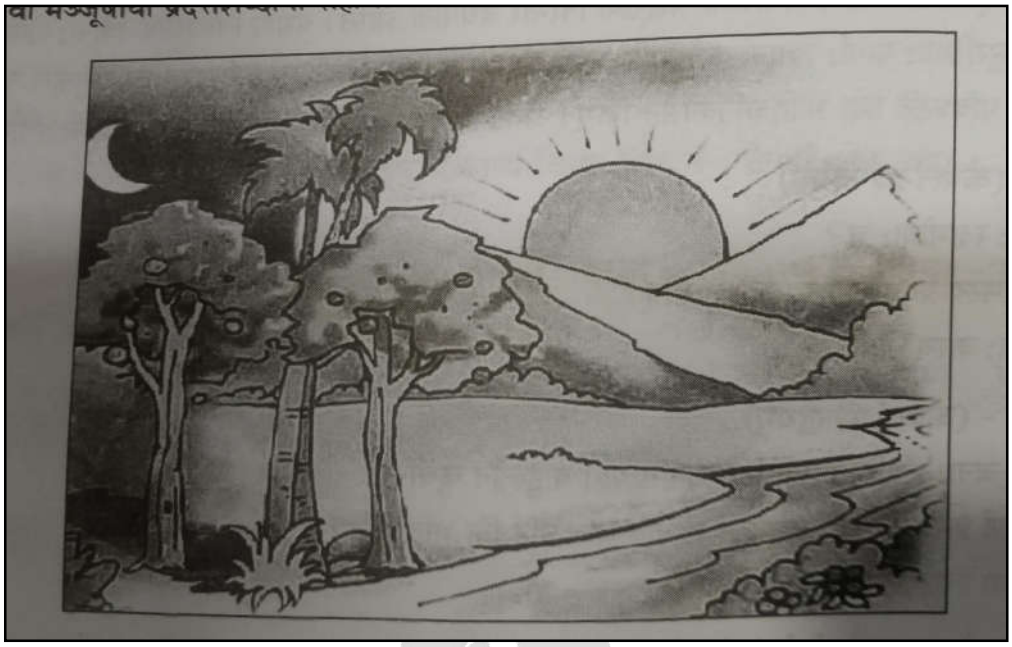

मञ्जूषा वहति, उद्यानस्य, पुष्पाणि, नदी, वृक्षाः, आकाशे, पर्वतः, दृश्यम्, हरीतिमा, सूर्यः, चन्द्रः, उदेति, प्राकृतिकम् पादपाः।

अथवा

निम्नलिखितं विषयम् अधिकृत्य मञ्जूषा प्रदत्तशब्दानां साहाय्येन न्यूनातिन्यूनं पञ्चभिः संस्कृतवाक्यैः एकम् अनुच्छेदं लिखत।

"क्रीडायाम्–महत्त्वम्"

मञ्जूषा

महत्वपूर्णम्, सर्वेभ्य, अनिवार्यम्, स्वास्थ्याय्, जीवनम्। संयमः, स्थानम्, सफलाः, जनाः, क्रीडा।

4. अधोलिखितानि वाक्यानि संस्कृतभाषया अनूद्य लिखत – (केवलं वाक्यपञ्चकम्) **1×5=5**

1. देश की शिक्षणव्यवस्था अच्छी है।
   The education system of the country is good.
2. तुम विदेश में पढोगे?
   Will you study abroad?
3. मै सुबह आठ बजे विद्यालय जाता हूँ।
   I go to school at eight in the morning.
4. आपके संस्कृत शिक्षक का नाम क्या है ।
   What is the name of your Sanskrit teacher?
5. संसार में सभी सुखी रहें ।
   May everyone be happy in the world.
6. छात्र अध्ययन करें ।
   May Students study.
7. तुम सब श्लोक लिखो ।
   Everyone of you write verses.

Nayak's Tutorials

'ग' खण्डः

अनुप्रयुक्तव्याकरणम् (25 अंकाः)

5. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्किंतपदेषु सन्धिं सन्धिच्छेदं वा लिखतः -(केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) **1×4=4**

(i) **अचिरादेव** चण्डवातने मेघरवैश्च सह प्रवर्षः समजायत ।

(ii) आलस्यं हि मनुष्याणां **शरीरस्थः महान** रिपु ।

(iii) **कश्चित्** कृषकः बलीवर्दाभ्यां क्षेत्रकर्षणं कुर्वन् आसीत् ।

(iv) किञ्चित् कालं नय माम् **अस्मात् +नगराद्** बहुदूरम्।

(v) अयोग्यः पुरुषः नास्ति **योजकः + तत्र** दुर्लभः ।

6. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समासं विग्रहं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चित्वा लिखत - (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) **1×4=4**

(i) न्यायाधीशः आरक्षिणं **दोषभाजनम्** अमन्यत।

(क) दोषस्य भाजनम (ख) दोषाय भाजनम्

(ग) दोषं भाजनम् (घ) दोषेण भाजनम्

(ii) **काकचेष्टः** विद्यार्थी एव आदर्शच्छात्रः मन्यते ।

(क) काकस्य चेष्टा (ख) काकः चेष्टः इव

(ग) काकः इव चेष्टा यस्य सः (घ) काकः चेष्टः

(iii) जलद! त्वं **पर्वतकुलम्** आश्वास्य रिक्तोऽसि ।

(क) पर्वतेभ्यः कुलम् (ख) पर्वतानां कुलम्

(ग) पर्वतेषु कुलम् (घ) पर्वताः कुलम्

(iv) **हयाश्च नागाश्च** वहन्ति बोधिताः ।

(क) हयनागाश्च (ख) हयानागाः

(ग) हयनागः (घ) हयनागाः

(v) धरातल **मलेन सहितं** जातम्। ।

(क) सहमलम् (ख) समलम्

(ग) यथामलम् (घ) उपमलम्

7. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रकृति-प्रत्ययौः संयोजन विभज्य वा उचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) **1×4=4**

(i) **शक्तिमन्तः** सर्वं रक्षन्ति ।

(क) शक्ति + मतुप् (ख) शक्ति वतुप्

(ग) शक्ति शत् (घ) शक्ति + शानच्

(ii) एषा मम **पुत्र + ङीप्** विद्यालयं गच्छति ।

(क) पुत्रः (ख) पुत्री

(ग) पुत्रि (घ) पुडत्री

(iii) पर्यावरण रक्षणम् अस्माकं **नीति + ठक्** कर्त्तव्यम् ।

(क) नीतिकम् (ख) नितिकम्

(ग) नैतिकम् (घ) नीतिंम्

Nayak's Tutorials
Way to Excellence
An ISO 9001 : 2015 Certified Institution
VIII, IX, X - ICSE | CBSE | SSC | NEET-UG, IIT-JEE, MHT-CET | Commerce - XI - XII | CA Foundation | UG Courses

(iv) **मूर्खत्वम्** मरणम्। ा ।

(क) मूर्खत्व+तल (ख) मूर्ख + त्वम्

(ग) मूर्ख + त्व (घ) मूर्खता+ तल्

(v) अद्य **स्वतन्त्रता** दिवसः अस्ति।

(क) स्वतन्त्र + आ (ख) स्वतन्त्र + तल्

(ग) स्वतन्त्र + ता (घ) स्व + तन्त्र + ता

8. वाच्यानुसारम् उचितपदैः रिक्तस्थानानि पूरयित्वा अधोलिखितं संवादं पुनः लिखत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) **1×3=3**

(i) **मालिका** - प्रतिष्ठे! किं त्वं संस्कृतस्य विज्ञानप्रदर्शनीं द्रष्टुं?

(क) गम्यते (ख) गच्छति

(ग) गच्छसि (घ) गच्छामि

(i) **प्रतिष्ठा** - न मालिके!..... तत्र गम्यते ?

(क) मया (ख) अहम्

(ग) त्वया (घ) आवाम्

(ii) **मालिका** अधुना त्वया गृहे किं.....।

(क) क्रियन्ते (ख) करोषि

(ग) करोति (घ) क्रियते

(iii) **प्रतिष्ठा** श्वः मम परीक्षा भविष्यति अतः मया अधुना.....पठयन्ते।

(क) पुस्तकम् (ख) पुस्तकानि

(ग) पुस्तकैः (घ) पुस्तके

9. कालबोधकशब्दैः अधोलिखित - दिनचर्यां पूरयत - (केवलं प्रश्नचनुष्टयम्) **1×4=4**

(i) मम माता प्रातः..... ४:१५ उतिष्ठति ।

(ii) सा.....५:०० योगाभ्यासं करोति ।

(iii) तदन्तरम् सा स्नात्वा.....६:४५ भोजनं पचति ।

(iv) भोजनं गृहीत्वा अहम्.....७:३० विद्यालयं गच्छामि ।

(v) अहम्.....२:०० आगत्य पुनः भोजनं करोमि।

10. मञ्जूषा यां उचितं अव्ययपदं चित्वा वाक्यानि पूरयत (केवलं प्रश्नत्रयम्) **1×3=3**

(i) शीतलसमीरः..... प्रवहति ।

(ii) सः पाठं..... पठित्वा स्मरति ।

(iii) ..... स्वगृहं गत्वा पठ।

(iv) वयम्..... शिवं भजामः ।

मञ्जूषा अपि, शनैः, उच्चैः, अधुना

11. अधोलिखितवाक्येषु रेखांकित - अशुद्धपदाय उचितपदं चित्वा वाक्यानि पुनः लिखत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) **1×3=3**

(i) वृक्षात् **फलाः** पतन्ति ।

(क) फले (ख) फलानि

(ग) फलः (घ) फलैः

(ii) सुमेधा कन्दुकेन **क्रीडिष्यथ** ।

(क) क्रीडिष्यसि (ख) क्रीडिष्यथः

(ग) क्रीडिष्यति (घ) क्रीडिष्यत

Nayak's Tutorials
Way to Excellence
An ISO 9001 : 2015 Certified Institution
Commerce - XI - XII | CA Foundation | UG Courses
ICSE | CBSE | JEE, MHT-CET

(iii) **बालकाः** पुस्तकं अपठत् ।

(क) त्वम् (ख) सः
(ग) अहम् (घ) तौ

(iv) इमौ बालकौ **भ्रमन्ति** ।

(क) भ्रमतः (ख) भ्रमसि
(ग) भ्रमति (घ) भ्रमथः

'घ' खण्डः
पठितावबोधनम् (30 अङ्काः)

12. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत – 5

आरक्षी सुपुष्टदेह आसीत्, अभियुक्तश्च अतीव कृशकायः । भारवतः शवस्य स्कन्धेन वहनं तत्कृते दुष्करम् आसीत्। स क्रन्दति स्म। तस्य क्रन्दनं निशम्य मुदित आरक्षी तमुवाच –"रे दुष्ट। तस्मिन् दिने त्वयाऽहं चोरिताया मञ्जूषाया ग्रहणाद् वारितः । इदानीं निजकृतस्य फलं भुङ्क्ष्व। अस्मिन् चौर्याभियोगे त्वं वर्षत्रयस्य कारादण्डं लप्स्यसे" इति प्रोच्य उच्चैः अहसत्। यथा कथञ्चिद् उभौशवमानीय एकस्मिन् चत्वरे स्थापितवन्तौ। न्यायाधीशेन पुनस्तौ घटनायाः विषये वक्तमादिष्टौ। आरक्षिणि निजपक्षं प्रस्तुतवति आश्चर्यम् अघटत् स शवः प्रावारकमपसार्य न्यायाधीषभिवाद्या निवेदितवान्मान्यवर । एतेन आरक्षिणा अध्वनि यदुक्तं तद् वर्णयामि 'त्यवाऽहं चोरितायाः मञ्जूषायाः ग्रहणा वारितः अतः निजकृत्यस्य फलं भुङ्क्ष्व ।"

अ. एकपदेन उत्तरत – (केवलं प्रश्नद्वयम्) ½×2=1

(क) सुपुष्टदेहः कः आसीत् ?
(ख) अभियुक्ताय भारवतः कस्य वहनं दुष्करम् आसीत् ?
(ग) कृशकायः कः आसीत् ?

आ. पूर्णवाक्येन उत्तरत – (केवलं प्रश्नद्वयम्) 1×2=2

(क) आरक्षी अभियुक्तं प्रति दण्डविषये किम् प्रोच्य उच्चैः अहसत् ?
(ख) अभियुक्त कया क्रन्दति स्म ?
(ग) उभौ शवम् आनीय कुत्र स्थापितवन्तौ ?

इ. निर्देशानुसार उत्तरत-(केवलं प्रश्नद्वयम्) 1×2=2

(क) 'त्वं वर्षत्रयस्य कारादण्डं लप्स्यसे ।' अत्र वाक्ये कर्तृपदं किम् ?
(ख) 'चोरितायाः' इति विशेषणपदस्य विशेष्यपदं किम् ?
(ग) इदानी निजकृतस्य फलं भुङ्क्ष्व – अस्मिन वाक्ये क्रियापदम् किम् ?

13. अधोलिखितं पद्ये पठित्वा प्रदतप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत – 5

वायुमण्डलं भृशं दूषितं न हि निर्मलं जलम् ।
कुत्सितवस्तुमिश्रितं भक्ष्यं समलं धरातलम्
करणीयं बहिरन्तर्जगति तु बहु शुद्धीकरणम् । शुचि..।।

अ. एकपदेन उत्तरत-(केवलं प्रश्नद्वयम्) ½×2=1

(क) जलं कीदृशं न अस्ति ?
(ख) समलं किम् अस्ति ?
(ग) भृशं दूषितं किम् अस्ति ?

Nayak's Tutorials
Way to Excellence
An ISO 9001 : 2015 Certified Institution
Commerce - XI - XII | CA Foundation | UG Courses
CBSE | SSC | NEET-UG, IIT-JEE, MHT-CET

आ. पूर्णवाक्येन उत्तरत।-(केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(क) मनुष्यैः किं करणीयम् ?
(ख) भक्ष्यं कीदृशं जातम् ?
(ग) शुद्धीकरणं कुत्र करणीयम् ?

इ. भाषिककार्यम् । (केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(क) 'बहु' इति पदस्य पर्यायपदं किमस्ति ?
(ख) 'अन्तर्' इति पदस्य विपर्ययपदं किम्?
(ग) 'जलम्' इति पदस्य विशेषणपदं किम्?

14. अधोलिखितं नाट्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उतराणि संस्कृतेन लिखत - **5**

प्रकृतिमाता - अहं प्रकृतिः युष्माकं सर्वेषां जननी ? यूयं सर्वे एव मे प्रियाः। सर्वेषामेव मत्कृते महत्त्वं विद्यते यथासमयं न तावत् कलहेन समयं वृथा यापयन्तु अपितु मिलित्वा एव मोदध्वं जीवनं च रसमयं कुरुध्वम्। तद्यथा कथितम्-

प्रजासुखे सुखं राज्ञः, प्रजानां च हिते हितम्।
नात्मप्रियं हितं राज्ञः, प्रजानां तु प्रियं हितम्

अपि च -

अगाधजलसञ्चारी न गर्वं याति रोहितः।
अङ्गुष्ठोदकमात्रेण शफरी फुफुरायते

अतः भवन्तः सर्वेऽपि शफरीवत् एकैकस्य गुणस्य चर्चा विहाय मिलित्वा प्रकृतिसौन्दर्याय वनरक्षायै च प्रयतन्ताम् । सर्वे प्रकृतिमातरं प्रणमन्ति मिलित्वा दृढसंकल्पपूर्वकं च गायन्ति-

प्राणिनां जायते हानिः परस्परविवादतः ।
अन्योन्यसहयोगेन लाभस्तेषां प्रजायते

अ. एकपदेन उत्तरत-(केवलं प्रश्नद्वयम्) **½×2=1**

(क) का अस्माकं सर्वेषां जननी ?
(ख) केन समयं वृथा न यापयन्तु ?
(ग) के प्रकृतिमातरं प्रणमन्ति ?

आ. पूर्णवाक्येन उत्तरत -(केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(क) शफरी केन फुर्फुरायते ?
(ख) केषाम् एव मत्कृते महत्वं विद्यते ?
(ग) राज्ञः हितम् कस्मिन् अस्ति ?

इ. निर्देशानुसारम् उत्तरत -(केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(क) 'गच्छति' इत्यर्थे अत्र कः पर्यायपदंप्रयुक्तः ?
(ख) 'महत्वम्' पदे कः प्रत्ययः प्रयुक्त ?
(ग) 'कलहेन समयं वृथा यापयन्तु' इति वाक्ये कः अव्ययपदंप्रयुक्तः ?

16. रेखाङ्कित - पदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत -(केवलं प्रश्नचनुष्टयम) **1×4=4**

(क) संसारे **विद्वांस** ज्ञानक्षुभिः नेत्रवन्तः कथन्ते।
(ख) जनकेन **सुताय** शैशवे विद्याधनं दीयते।
(ग) **तत्वार्थस्य** निर्णयः विवेकेन कर्तुं शक्नोषि ।
(घ) धैर्यवान् **लोके** परिभवं न प्राप्तोनि ।
(ङ) **धूर्तः** श्रृगाल अवदत् ।

Nayak's Tutorials
Way to Excellence
An ISO 9001 : 2015 Certified Institution
CBSE | SSC | NEET-UG, IIT-JEE, MHT-CET | Commerce - XI - XII | CA Foundation | UG Courses

17. मञ्जूषातः समुचितपदानि चित्वा अधोलिखित - श्लोकस्य अन्वयं पूरयित्वा पुनः लिखत - **1×4=4**

मृगाः मृगैः संगमनुव्रजन्ति,
गावश्च गोभिः तुरंगातुरंगै ।
मूर्खाश्च मूर्खैः सुधियः सुधीभिः,
समान - शील-व्यसनेषु सख्यम्।

अन्वयः - (i) .....गावश्च गोभिः (ii) ..... तुरडै, मूर्खाः, मूर्खैं, सुधियः, सुधीभी, सडम् । (iii) ..... । (iv) ..... समान-शील व्यसनेषु।

मञ्जूषा सख्यम्, मृगैः, तुरगाः, अनुव्रजन्ति।

अथवा

अधोलिखितशलोकस्य भावार्थे मञ्जूषायाः उचितपदानि चित्वाः पूरत। **1×4=4**

आचारः प्रथमो धर्मः इत्येतद् विदुषां वचः ।
तस्माद्र रक्षेत् सदाचारं प्राणेभ्योऽपि विशेषतः ।।

भावार्व :- अस्य भावोऽस्ति यत् सदाचार जनानां(i) ..... धर्मः,अस्ति, इति ..... (ii) कथयन्ति अतएव जनैः (iii) .....रक्षा प्राणेभ्यः अपि (iv) ..... करणीया ।

मञ्जूषा विद्वांसः, विशेषतयां, प्रथमः, सदाचारस्य

17. अधोलिखित - कथांशं समुचित - क्रमेण लिखत - **½×8=4**

(क) सः पुत्रं दृष्टुं बसयानं विहाय पदातिरेव प्राचलत् ।
(ख) न्यायाधीशः तम् अतिथिं ससम्मानं मुक्तवान् ।
(ग) तस्मिन् गृहे रात्रौ कश्चन चौरः गृहाभ्यन्तरं प्रविष्टः।
(घ) मार्गे रात्रौ करुणापरो गृही तस्मै आश्रयं प्रायच्छत् ?
(ङ) कश्चन निर्धनः जनः वित्तमुपर्जितवान् ।
(च) चौरस्य पदध्वनिना अतिथिः प्रबुध्दः अभवत् तमन्वधावत् च ।
(छ) न्यायाधीशेन पुनः तौ घटनायाः विषये वक्तुम् आदिष्टौ ।
(ज) पठनकाले छात्रावासे निवसन् तस्य पुत्रः रुग्णः अदभवत् ।

18. अधोलिखितवाक्येषु रेखांकितपदानां प्रसंगानुकुलम् उचितार्थं चित्वा लिखत - (केवल पश्नत्रयम्) **1×3=3**

(i) पापाणी सभ्याता निसर्गे न स्यात् ।
(क) संसर्गे (ख)प्रकृतौ
(ग) प्रसगे (घ) पृथिव्याम्

(ii) सा पुत्रौ चपेटया <u>प्रहृत्य</u> जगाद् ।
(क) प्रोत्साहा (ख) विचारं कृत्वा
(ग) प्रशंसा कृत्वा (घ) ताडयित्वा

(iii) <u>दुर्बलैः सुतेः</u> मातुः कृपा भवति ।
(क) वीरे पुत्रे (ख) निर्बले पुत्रे
(ग) धीरे सुते (घ) प्रदत्तं सर्वम्

(iv) <u>अर्थकार्श्येन</u> पीडितः पदातिरेव प्राचलत्।
(क) धनाभावेन् (ख) अर्थाधिक्येन

Netoks Tutorials
Learn to Excellence
ISO 9001 : 2015 Certified Institution
VIII, IX, X - ICSE | SSC | HSC | UG | IIT-JEE | NEET-CET | Commerce - XI - XII | CA Foundation | UG Courses

(ग) अर्थप्राप्ये (घ) सर्वम्

Nayak's Tutorials
Way to Excellence
An ISO 9001 : 2015 Certified Institution
VIII, IX, X - ICSE | CBSE | SSC | NEET-UG, IIT-JEE, MHT-CET | Commerce - XI - XII | CA Foundation | UG Courses